

Лукашенко Надія Дмитрівна
 студентка 101_СМенеджмент
 навчальної групи ННІ № 1 НАВС

Науковий керівник
Кудінов Вадим Анатолійович
 кандидат фізико-математичних наук,
 доцент, професор кафедри
 інформаційних технологій та
 кібербезпеки ННІ № 1 НАВС

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

В Концепції розвитку електронного урядування в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 20 вересня 2017 року № 649-р, зазначено, що розвиток електронного урядування визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління [1]. Електронне урядування – це форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. Тому серед основних напрямів державної інформаційної політики в Україні є: створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів [2]. Не залишається осторонь цих завдань і Міністерство внутрішніх справ (далі – МВС) України [3].

У Стратегії розвитку органів системи МВС на період до 2020 року, схваленої розпорядженням КМУ від 15 листопада 2017 р. № 1023-р, зазначено, що з метою ефективного реформування системи МВС в межах стратегічного пріоритету розвитку «Ефективне врядування, прозорість і підзвітність» передбачається зробити кроки щодо об'єднання і захисту відомчих інформаційних ресурсів органів системи МВС у межах єдиного інтегрованого інформаційного середовища, упровадження сучасного авторизованого доступу користувачів до інформаційних ресурсів органів системи МВС та надання їм доступу до відкритих даних органів системи МВС [4].

На підставі зазначеного в МВС України, з урахуванням Концепції програми інформатизації МВС на 2018-2020 роки [5], були вжиті заходи щодо створення єдиної інформаційної системи (далі – ЄІС) – інтегрованої інформаційної системи, що безпосередньо забезпечує реалізацію функцій її суб'єктів, інформаційну підтримку та супроводження їх діяльності і становить сукупність взаємозв'язаних

функціональних підсистем, сервісів, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних та технічних засобів електронної комунікації, які забезпечують логічне поєднання та інтеграцію електронних інформаційних ресурсів ЄІС МВС, обробку та захист інформації, внутрішню та зовнішню інформаційну взаємодію шляхом використання функціональної підсистеми ЄІС МВС із спеціальними функціями [6].

Проблемні питання щодо створення ЄІС МВС розглянуті у роботах [7, 8]. Вирішенню проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем (далі – ІПС) МВС України та Національної поліції України (далі – НПУ) присвячені праці [9, 10]. Питанням нормативно-правового закріплення прав людини щодо захисту і обробки персональних даних в ІПС МВС України та НПУ розглянуті у роботах [11, 12]. Рекомендаціям щодо основних шляхів створення належного рівня захищеності ЄІС МВС України присвячена праця [13].

Відповідно до Положення про ЄІС МВС України [6] законодавче забезпечення її функціонування складають Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про Національну програму інформатизації», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про електронні комунікації», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист персональних даних», «Про електронні довірчі послуги», «Про публічні електронні реєстри», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України».

ЄІС МВС, згідно свого Положення [6], складається з: центральної підсистеми [14]; функціональних підсистем [15]; функціональних підсистем із спеціальними функціями; електронних інформаційних ресурсів суб'єктів ЄІС МВС; транспортної мережі передачі даних; центрів обробки даних, електронних комунікаційних мереж суб'єктів ЄІС МВС; комплексних систем захисту інформації підсистем ЄІС МВС з підтвердженою в установленому законодавством порядку відповідністю.

При цьому функціональними підсистемами ЄІС МВС є: 1) національна система біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства; 2) інформаційний портал Національної поліції (далі – ПНП) України [16]; 3) Єдиний державний реєстр транспортних засобів; 4) Реєстр адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху; 5) система фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі; 6) інтегрована міжвідомча інформаційно-комунікаційна система щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон; 7) інформаційно-комунікаційна система прикордонного контролю “Гарт-1”; 8) інформаційно-комунікаційна система 112; 9) Електронний реєстр геномної інформації людини; 10) Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин; 11) Єдиний реєстр зброї;

12) Система управління силами та засобами цивільного захисту; 13) інші системи, реєстри та бази (банки) даних, створені суб'єктами ЄІС МВС в межах реалізації владних повноважень [6].

Необхідно відмітити, що мета обробки інформації у функціональних підсистемах ЄІС МВС установлюється нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність відповідних суб'єктів ЄІС МВС, окремо для кожного визначеного електронного інформаційного ресурсу ЄІС МВС [6].

Розглянемо найбільш потужну функціональну підсистему ЄІС МВС інформаційно-комунікаційна систему «Інформаційний портал Національної поліції України» [16] – сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обробки відомостей, що утворюються у процесі діяльності НПУ та її інформаційно-аналітичного забезпечення. Інформаційними ресурсами системи ПНП є інформація, що використовується для наповнення та підтримки в актуальному стані: 1) 18 баз (банків) даних, які входять до ЄІС МВС та визначені ст. 26 Закону України «Про Національну поліцію» [17]; 2) баз даних у сфері управлінських відносин, необхідних для виконання покладених на поліцію повноважень; 3) баз даних, необхідних для забезпечення щоденної діяльності поліції, у сфері трудових відносин, фінансового забезпечення, документообігу.

Законом України «Про Національну поліцію» регламентуються повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення (ст. 25), формування (ст. 26) та використання (ст. 27) поліцією інформаційних ресурсів, відповідальність поліції за протиправне використання інформаційних ресурсів (ст. 28) [17]. Відповідно до ч. 4 ст. 25 цього Закону діяльність поліції, пов'язана із захистом і обробкою персональних даних, здійснюється на підставах, визначених Конституцією України, Законом України «Про захист персональних даних», іншими законами України.

Таким чином, у роботі нами визначено нормативно-правові основи функціонування єдиної інформаційної системи МВС України, які містять відповідні закони та підзаконні нормативно-правові акти.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 верес. 2017 р. № 649-р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80> (дата звернення: 18.04.2024).

2. Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» : Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2938-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 313. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2015 р. № 878. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF> (дата звернення: 18.04.2024).

4. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листоп. 2017 р. № 1023-р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80/conv> (дата звернення: 18.04.2024).

5. Концепція програми інформатизації Міністерства внутрішніх справ на 2018-2020 роки, затверджена рішенням колегії МВС від 05 листоп. 2018 р. № 18км : Наказ МВС України від 11 груд. 2018 р. № 1004 (дата звернення: 18.04.2024).

6. Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему МВС та переліку її пріоритетних інформаційних ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листоп. 2018 р. № 1024. Урядовий кур'єр від 12 груд. 2018 р. № 235. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF> (дата звернення: 18.04.2024).

7. Кудінов В. А. До питання щодо правонаступника інтегрованих інформаційно-пошукових систем органів внутрішніх справ України та організації їх інформаційної безпеки. Економічна та інформаційна безпека: проблеми та перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 14 квіт. 2017 р.). Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 94–97.

8. Кудінов В. А. Інновації в управлінні інтегрованою інформаційно-пошуковою системою Міністерства внутрішніх справ України. Інновації в управлінні соціально-економічним розвитком: матеріали I міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., присвячена 95-річчю Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (Харків, 05 берез. 2018 р.). Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства імені О.М. Бекетова, 2018. С. 571–573.

9. Кудінов В. А. Проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції. Протидія злочинності: теорія та практика: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19 жовт. 2016 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2016. С. 330–332.

10. Кудінов В. А. Удосконалення правового регулювання функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Національної поліції України. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 11 квіт. 2019 р.). Харків: Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2019. С. 152–154.

11. Кудінов В. А. Нормативно-правове закріплення прав людини щодо захисту і обробки персональних даних в інформаційно-пошукових системах Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції. Стан дотримання прав людини в умовах сучасності: теоретичні та практичні аспекти: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 22 берез. 2018 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. С. 184–188.

12. Кудінов В. А. Сучасний стан захисту прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації в інформаційних системах Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції. Захист прав людини: міжнародний та вітчизняний досвід: матеріали I міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 16 трав. 2019 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2019. С. 315–319.

13. Кудінов В. А. Рекомендації щодо основних шляхів створення належного рівня захищеності Єдиної інформаційної системи МВС України. Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 22 листоп. 2019 р.). Одеса: Одеський держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 58–60.

14. Про затвердження Порядку функціонування центральної підсистеми єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 16 верес. 2020 р. № 665. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1092-20#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

15. Про затвердження Типового положення про функціональну підсистему єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 29 квіт. 2021 р. № 324. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-21#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

16. Про затвердження Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : Наказ МВС України від 03 серп. 2017 р. № 676. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

17. Про Національну поліцію: Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. ст. 379.